

Se

e-glutė

1970
kovas

Kas tau labiausiai patiko
KOVO "Eglutėje"?
 Apibrėžk pieštuku ir atsiųsk.

D. Lipčiūtė	VELYKOS	3
Legenda	ŠVENTOJI UGNIS	4
	KAIP ŽMONĖS PRADĖJO SKRAIDYTI	9
R. Jotvingytė	LENKTYNĖS	13
R. Jotvingytė	VELYKŲ BELAUKIANT	14
J. Joga	PAKRAPŠTYK PAKAUŠI	17
L. Stačiokaitė	ALASKOJE	18
O. S.	SVEČIAS ATISISVEIKINA	20
Asiūklė	MĖNULIO DYVAI	22
J. Šulcas	NARVYDO KELIONĖS	25
Linutė	PUPUTIS IR DINOSAURAI	28

Vardas, pavardė

Antrašas

.....

mokykla **skyrius**

EGLUTĖ
Immaculate Conception Convent
Putnam, Conn. 06260

1970 KOVAS

TURINYS

VELYKOS	3	D. Lipčiūtė
ŠVENTOJI UGNIS	4	Legenda
KAIP ŽMONĖS PRADĖJO SKRAIDYTI	9	
LENKTYNĖS	13	R. Jotvingytė
VELYKU BELAUKIANT	14	R. Jotvingytė
PAKRAPŠTYK PAKAUŠI	17	J. Joga
ALASKOJE	18	L. Stačiokaitė
SVEČIAS ATISISVEIKINA	20	O. S.
MĖNULIO DYVAI	22	Asiūklė
NARVYDO KELIONES	25	J. Šulcas
PUPUTIS IR DINOSAURAI	28	Linutė

eglutė

PIEŠINIAI

- A. Sruoginienė — viršelis, psl. 1
A. Trinkūnas — 3, 13
L. Lipčius — 9, 10, 11, 12
N. Baniienė — 14, 15, 16
A. Balukas — 18
Ses. O. M. — 19, 25, 28, 30, 31, 33
K. Butvydaitė — 22, 23, 24

"Eglutė": laikraštėlis vaikams; redakcija, administracija, spaustuvė — Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų, Putnam, Connecticut 06260. Kaina metams — \$5.00, vienas numeris — .50.

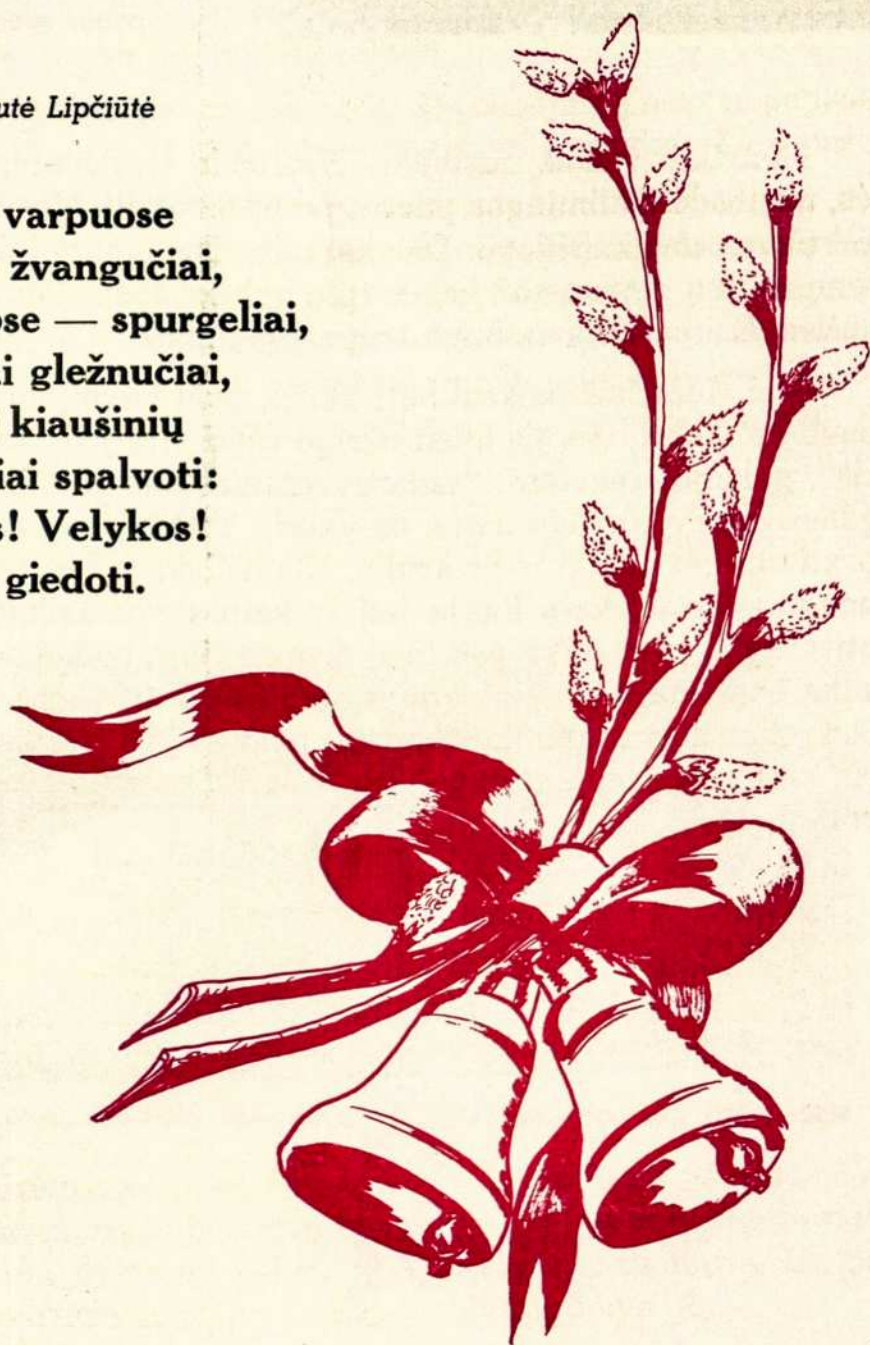
"Eglutė" — "The Little Fir". Magazine for children. Published monthly except July and August by the Sisters of the Immaculate Conception. Office of Publication: Immaculate Conception Convent, Putnam, Connecticut 06260. Subscription - \$5.00 yearly, single copy - .50. Second class postage paid at Putnam, Connecticut 06260.

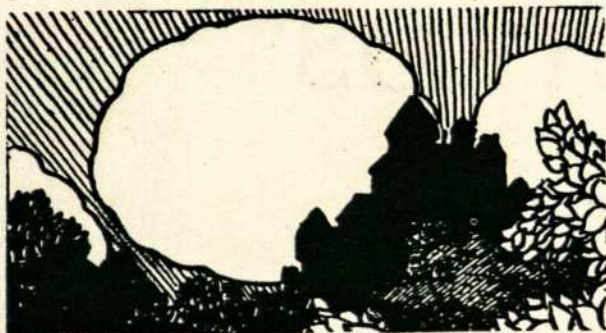

VELYKOS

Danutė Lipčiūtė

Velykų varpuose
Sidabro žvangučiai,
Karkluose — spurgeliai,
Žiedeliai gležnučiai,
Pintinėj kiaušinių
Margučiai spalvoti:
Velykos! Velykos!
Pabudo giedoti.

ŠVENTOJI UGNIS

pagal seną legendą

Henrikui viskas nusibodo. Nusibodo triukšmingos medžioklės, nusibodo iškilmingos puotos po medžioklių. Nusibodo valgyti, kol pilvas suskaudėdavo. Dar kartais, dideliam vėjui pakilus, kai senų didikų apsiaustai jiems apie galvas apsisukdavo ir šunims uoslės susimaišydavo, buvo truputį įdomiau.

Kai Henrikas mokėsi būti kariu, tada buvo įdomu. Tada dar buvo ko laukti, nes jis labai norėjo tapti riteriu. "Kai būsiu riteris", galvojo Henrikas, "tada gyvenimas bus labai įdomus. Tada galėsiu daryti nepaprastus dalykus". Todėl jam nenusibodo visi pratimai ant arklio ir be arklio. Nenusibodo visos pamokos, kaip naudoti kardą, kaip ilgąją ietį ir kaip skydą laikyti. Jis mielai atitarnavo savo laiką pas tėvo draugą, jam padėdavo šarvus užsidėti ir nusiimti; mokėsi iš jo, kaip riteris turi elgtis. Ir, pagaliau, iš dvylikmečio berniuko Henrikas užaugo į tvirtą jauną vyrą, kuris visą naktį budėjo katedroje, besiruošdamas pakėlimui į riterius.

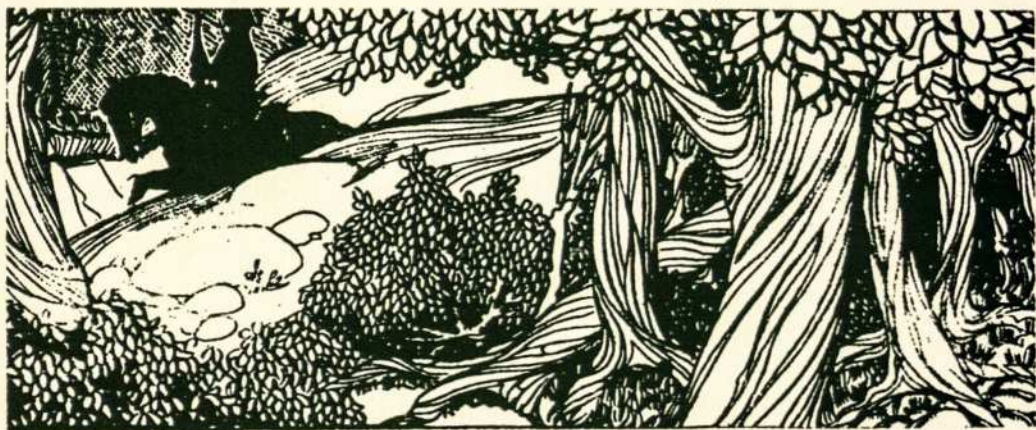

Tapęs riteriu, Henrikas dalyvavo festivaliuose, riterių žaidimuose. Bet jam nusibodo savo draugus vartinėti nuo žirgų bukomis ietimis. Nusibodo netikros kovos, nors jis dažniausiai laimėdavo. Nusibodo laimėti...

Tada Henrikas įsimylėjo. Žinoma, tik iš tolo. Tokia buvo mada. Ji buvo labai graži, bet Henrikui nusibodo rašyti liūdnius eilėraščius žąsies plunksna. Nusibodo dainuoti liūdnas dainas po uždarytu langu. Be to, jis neturėjo balso.

Taigi, Henrikui viskas nusibodo. Jis norėjo ką nors nepaprasto nuveikti. Jis norėjo kokio nors ypatingo nuotykių, kad, pasenęs, turėtų ką prisiminti.

Užtat, vieną gražią dieną Henrikas išjojo į Kryžiaus Karus, Šventosios Žemės išvaduoti. Tais laikais žmonės tik apie juos ir kalbėdavo, dainiai tik apie juos ir dainuodavo. Žinojo Henrikas apie anglų karalių Ričardą liūtaširdį, kuris vedė krikščionių karį. Žinojo ir apie musulmonų vadą Saladin, nemažiau narsų. O ko nežinojo, galvojo jaunas riteris, dar sužinos. Tad, išgirdęs šauklių trimitus, Henrikas paliko savo tėvo namus ir išjojo į tolimuosius rytus nuotykių ieškoti, sau garbės žiedą nusiskinti.

Kovojo Henrikas prieš saracenus, o tokių kovų nė sapnuose nebuvo sapnavęs. Ilgos jos buvo ir baisios. Ne, jis nebenorėjo matyti tų kruvinių dykumų, nebenorėjo prisiminti tų kovos laukų. Jo kaktoje pasirodė raukšlės, veidas pablyško, akys įdubo.

Pasisekė krikščionims išvaduoti Jeruzalę, daug dėl jos kraujo buvo pralieta. Dabar vėl degė žvakės prie Kristaus karsto. Vėl žibėjo besimeldžiančių žmonių ašaros. Žiūrėjo Henrikas į tuos žiburius ir į tuos žmones ir galvojo sau:

— Parnešiu tos šventos ugnies namo. Uždegs ja katedroje žvakes ir žmonės melsdamiesi prisimins, kad žemėj liko Dievo pėdsakai.

Nusipirko riteris Henrikas daug mažų žvakučių, užsižiebė šventos ugnies ir iškeliavo į tėvynę. Keliavo pradžioje su kitais

riteriais, grįžtančiais, kaip jis, namo. Bet savo šventąją liepsnelę jis turėjo stropiai saugot. Tik vėjo pūstelėjimas, tik lietaus lašas ir — pffft... Jojo jis tad, labai atsargiai, labai lėtai. Atsiliko nuo dainuojančių draugų. Jojo vienas, akis įbedęs į žvakutės šviesą ir nesidairė į šalis.

Bet va, žirgas nerimsta. Jam nuobodu klampoti taip lėtai, jis nori lėkt kaip vėjas, dulkių debesis palikt. Išmainė riteris savo nekantrų žirgą į ramesnį asilą — tas lygiai eis, žvakės neužgesins.

Kaimuose žmonės juokėsi iš tokio dyvo.

— Ei, riteris asilą pasibalnojo. Turbūt karalių aplankyti joja!

— Žiūrėkit, kvailys žvakę dieną užsižiebęs. Neprimato, kad saulė aiškių aiškiausiai šviečia.

Nepaisė Henrikas tų jų kalbų. Iš tikro, nė negirdėjo. Jo mintys buvo kur kitur. Ir naktį jis dažnai pabusdavo, patikrint, ar žvakė neišsibaigus. O kartais ir užmigt paskui užmiršdavo, ilgai į liepsną išžiūrėjęs. Mąstė jis galias mintis apie gyvenimą ir apie mirtį.

O taip visiems norėjosi tą pakvaišėlį pakibint. kažkas pakišo lazda asilui po kojomis. Jis suklupo ir pargriuvo. Riteris iš balno keberiokšt, žvakė iš rankos pokšt!

Henriko apsiaustas užsidegė. Apsidžiaugęs, greit jį nuplėšė, vėl uždegė žvakę ir toliau jojo. Apdegusį šilkinį apsiaustą paliko ant kelio. Moterys tuoj subėgo, apžiūrėjo, nukarpė auksinius kutus ir prisisiuvo prie balinių suknelių.

Joja riteris dulkinu keliu savo šventą ugnį saugodamas, į šalis nesidairydamas, ir staiga jam kelią pastoja labai išbalusi moteris. Nenorėdamas, riteris sustoja. Ji kažko prašo, tempia, veda į savo trobą. Viduj — tamsu ir drėgna. Mažas vaikutis verkia, o kitas stovi prie tuščio židinio ir pirštą čiulpia.

Surinkę sausų pagalių, jie prikrovė židinį. Riteris ima savo žvakutę ir bando užkurt ugnį. Nedega. Liepsnelė pffft, ir visi tamsoj. Tik vaikutis pastebėjo, kad viena kibirkštėlė, į kampą nušokusį, žiba. Atsargiai pagaliuku ją pristūmė prie židinio, vieną ploną šakaliuką uždegė, tada užsiliepsnojo ir kiti.

Naktį užėjo baisi audra. Griaudė, žaibavo, lijo. Riteris nakvojo trobelėje, o židinyje degė šventa ugnis. “Nuostabu, nuostabu”, mąstė jis, iš įpratimo nubudęs patikrinti. Kur jis būtų dingęs su savo žvakute tokioj audroj?...

Į savo miestą riteris Henrikas grįžo Velykų rytą. Skambėjo varpai, gatvės pilnos žmonių. Riteriai, laimingai grįžę iš Kryžiaus Karų, iškilmingoje eisenoje jojo į katedrą. Žmonės giedojo giesmes, metė gėles ir vainikus. Beveik niekas nepastebėjo, kad pačiam gale jojo apdriskęs vyras su žvake rankoje.

Išsigandęs, kad kas neužpūstų jo žvakės, riteris atsistojo balne ir aukštai iškėlė savo žiburėlį. Mergaitė, balkone stovėdama, pagriebė žvakutę ir, juokdamasi, bėgo į vidų. Iš to greitumo ji paslydo, žvakutė nuriedėjo. Nejaugi ilga šventos ugnelės kelionė šitaip pasibaigs...

Užsidegė kampe pamestas vainikas. Riteris nulaužė degančią šakelę ir užžiebė naują žvakę. Drebančiomis rankomis ją įnešė į katedrą. Aukštai iškėlęs, jis stūmėsi per žmonių minią prie didžiojo altoriaus.

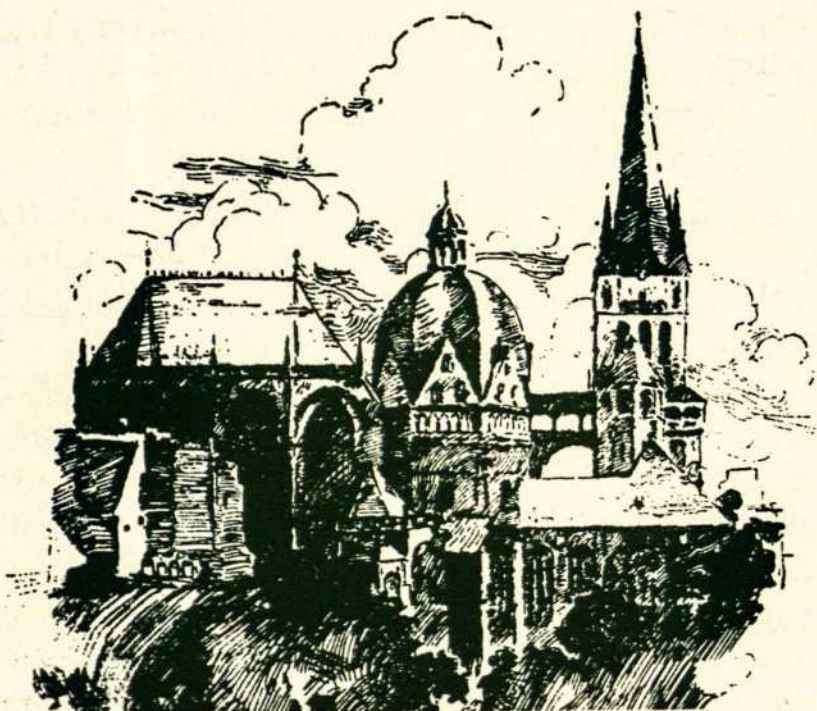
— Oi! — staiga suriko žmonės.

Baltas balandis įskrido pro langą. Išsigando, blaškėsi, skrajojo ratais, nerasdamas pro kur išskristi.. Žmonės šaukė, skarelėmis baidė, rankoms mojavė, bet paukštį tik dar labiau sumaišė. Jis užskrido ant riterio žvakės. Užsidegė jo baltos plunksnos.

Visa bažnyčia nutilo. Sunkiai plasnodamas liepsnojančiais sparnais, kildamas ir krisdamas, balandis skrido. Pasiekęs didįjį altorių, sukrito.

— Tai šventoji ugnis! Šventoji ugnis, kurią aš parnešiau! — sušuko balsas kažkur tarp žmonių.

Nuo liepsnojančių balandžio plunksnų, uždegė aukštąsias bičių vaško žvakes ant katedros didžiojo altoriaus. Gaudė varpai: aleliuja, aleliuja. Kristus prisikėlė!

Kryžiaus karai, taip vadinami, nes dalyviai pasirinko kryžių savo ypatingu ženklu, prasidėjo 1095 m., kai popiežius Urbonas II paragino katalikiškas tautas padėti išvaduoti šventas vietas Jeruzalėje nuo musulmonų. Tie karai tęsėsi apie 200 metų, beveik be sustojimo. Jie vyko Syrijoje, Palestinoje, Egipte, šiaurinėje Afrikoje ir net Portugalijoje. Jiems vadovavo karaliai, imperatoriai, didikai. Kartais pasisekdavo musulmonus nukariauti, bet jie buvo labai geri kariai ir nepasiduodavo.

KAIP ŽMONĖS PRADĖJO SKRAIDYTI

Prieš šimtus metų žmonės pradėjo galvoti, kad, kada nors jie pakils į orą ir pradės skraidyti kaip paukščiai. Ar tu niekad nesapnavai, kad skrendi?

Romėnai, kurie valdė visą pasaulį prieš du tūkstančius metų, pasakodavo tokią pasaką. Kartą gyveno tėvas su sūnumi, kurio vardas buvo Ikaras. Tėvas susipyko su tos šalies valdovu, ir juos abu ištrėmė į tolimą salą. Ilgai jie galvojo, kaip iš ten pabėgti. Lai-vų pasidaryti neturėjo iš ko, plaukti toli ir pavojinga. Bet tėvui atėjo į galvą puiki mintis. Iš pagautų paukščių plunksnų ir ištirpinto vaško jis pasidarė sau ir Ikarui didelius sparnus. Jie pakilo į orą ir pradėjo skristi.

Ikaras užsimanė saulę pasiekti. Jam buvo taip smagu ore skraidyti. Jis kilo aukštin ir aukštin. Saulės karštis ištirpino vašką, sparnai iširo ir Ikaras nukrito į jūrą. Tą jūrą ir dabar vadina Ikarų jūra.

Žmonėms patiko ta mintis, kad galima pasidaryti sparnus ir skraidyti. Kai kurie pabandė. Vieni tik kaulus susilaužė, kiti gyvi neišliko! Filosofas Rousseau pranašavo, kad žmonės skraidys, kaip ereliai. Kai kas tikėjo, o kiti juokėsi.

Kiniečiai ir Japonai labai seniai sužinojo, kad ore yra srovės, kurios gali nešti ką nors. Jie pasidarydavo spalvotus aitvarus ir paleisdavo.

Septynioliktame šimtmetyje vienas žmogus sugalvojo oro laivą, kurį turėjo nešti keturi variniai balionai. Deja, jis niekad nepakilo. Bet vienas gudrus prancūzas sugalvojo, kaip padaryt balioną, kuris skraidytų. Vieną kartą jis sėdėjo prie židinio ir žiūrėjo, kaip dūmai ir karštas oras kyla į viršų. Pasiėmęs kelis skudurėlius, jis padarė balioną, prileido to karšto oro, ir jis pakilo ligi lubų. Karštas oras yra lengvesnis už paprastą orą.

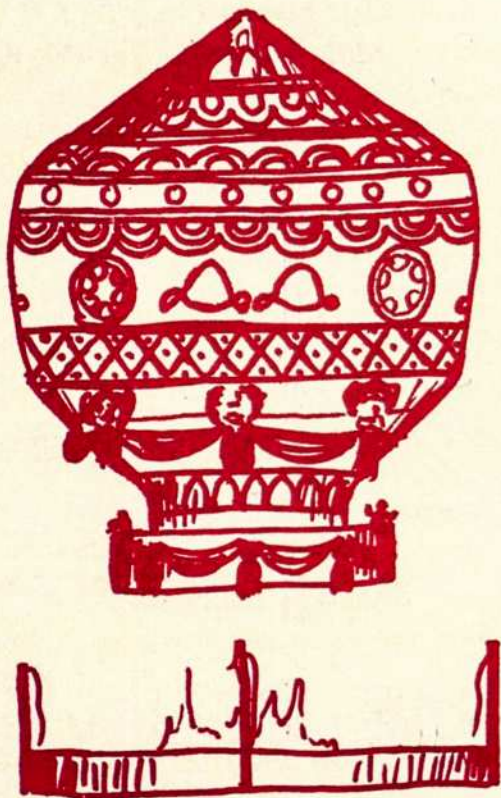
Kiti du prancūzai Rozier ir Arlandes pasigamino tokį lyg balkoną apie labai didelį balioną ir ketino paskraidyti. Prisirinko didelė minia žmonių. Arlandes žiūrovams mojavo balta nosinaitė, o jo draugas šaukė:

— Bet mes visai nejudam! Daryk ką nors!

Arlandes pakūrė ugnį ir balionas staiga pakilo. Bet kelios kibirkštys uždegė patį balioną. Abu draugai lakstė balkonu, kempinėmis bandydami užspausti liepsnas.

Jie skrido apie 25 minutes virš Paryžiaus stogų ir gatvių. Vos vos nepataikė į du vėjinius malūnus, pirmieji astronautai nusileido už penkių mylių nuo jų pakilimo vietos. Tai buvo istorinė kelionė.

Kai buvo atrastas hidrogenas (dujos, kurios yra lengvesnės už orą), balionais buvo galima skraidyti be gaisro baimės. Kiti du draugai prancūzai tokiu balionu skrido 27 mylias. Žmonės, į juos žiūrėdami, verkė iš baimės ir susijaudinimo.

Charles, atsisukęs į savo draugą Robert, tarė:

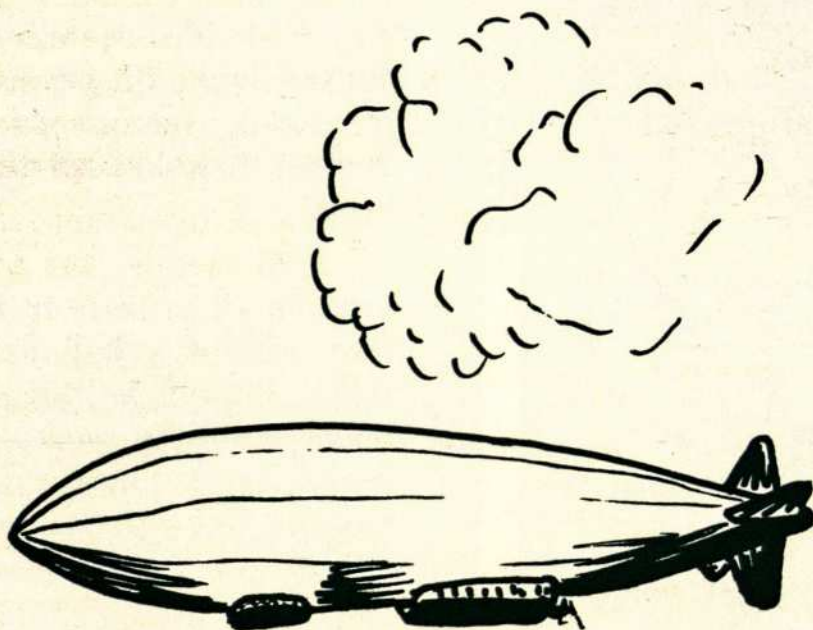
— Kokie mes laimingi! Žiūrėk, visas dangus yra mūsų!

Balionai pasidarė labai madingi. Visi juos gamino ir jais skraidė — ne tik prancūzai, bet ir anglai, ir amerikiečiai, ir austrai. Ir kokių keistų balionų buvo!

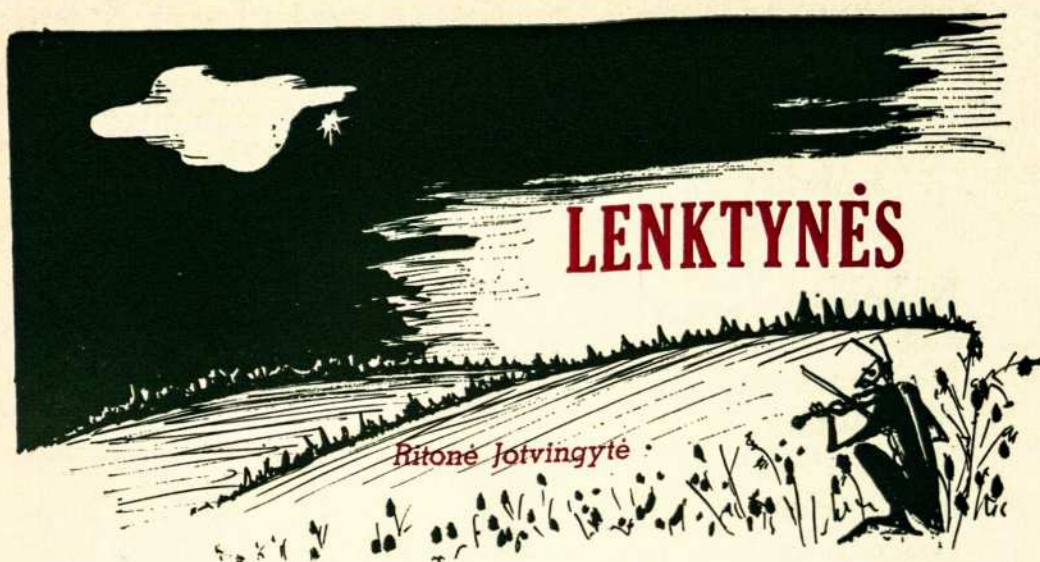
1870 metais, kai prancūzai kariavo su prūsais ir Paryžius buvo apsuptas, balionai atėjo į talką. Prancūzai pagamino 66 balionus, kurie nešė žmones ir paštą. Kai kuriuos priešai sunaikino, bet kiti laimingai nuskrido.

Bet su balionais bėda buvo ta, kad juos sunku vairuoti — negali skristi, kur nori. Balioną neša vėjas ir oro srovės. Reikėjo motorų ir vairavimo instrumentų. Prancūzai pirmieji pagamino balionus su motorais, kuriuos buvo galima pasukti, kur nori. Ir vokiečiai pradėjo gaminti motorizuotus balionus. Jie buvo kieti, ne minkšti, ir labai dideli. Tikri orokleckai!

Grafo Zeppelin balionai, zeppelinai, labai išgarsėjo. Jie buvo varomi gasolineą deginančiu motoru. 1900 metais, Zeppelin nr. 1 ore skraidė dideliais ratais 20 mylių į valandą ir laimingai nusi-leido. Grafas Zeppelin pagamino geresnius zeppelinus, kurie skri-do 40 mylių į valandą ir nešė 20 žmonių. Vokiečiai tuos balionus naudojo per pirmą pasaulinį karą. Mūsų valgomi cepelinai pana-šūs į vokiškus zeppelinus ir iš jų gavo savo vardą.

Su zeppelinų išradimu, atrodė, kad pagaliau žmonės galės lengvai ir patogiai padangėmis skraidyti. Bet balionų amžius greitai praėjo. Jie gražūs ir įdomūs, bet labai dideli ir nepraktiš-ki. Po pirmojo pasaulinio karo pasirodė naujas paukštis, sunkes-nis už orą ir ne labai gražus — lėktuvas. Jis veikė visai kitaip ne-gu balionai ir buvo daug sudėtingesnis, bet jis, ne balionai, davė žmogui tikrus sparnus.

LENKTYNĖS

Ritone Jotvingytė

Kai žvaigždutė pro kraščiuką
Baltutėlio debesiuko,
Žvelgė į plačius laukus
Ir į ošiančius miškus —

Snūdo kurmis ir kurmienė
Po darbų ir vakarienės,
Tik svirpliukas smuikeliu
Vis dar grojo be gaidų.

Bet staiga ir jis nutilo,
Kai, nuo debesio atskilus,
Krito sniegė puostabi
Tuščių laukų vidury.

Tada šiaurys ir vakaris
Savo tvarką visur darė —
Vargo kiškiai alkani,
Gilų sniegą brisdami...

VELYKŲ BELAUKIANT

Ritonė Jotvingytė

Nebeliko
Lig Velykų.
Nei dieneles,
Nei vienos.
Kiškė Piškė
Moteriškė
Išskubėjo
Dovanos.

Parvažiavo
Pavėlavus,
Ir, parbėgus
Į namus,
Ėmė triūsti,
Ugnį pūsti —
Ruošės kepti
Pyragus.

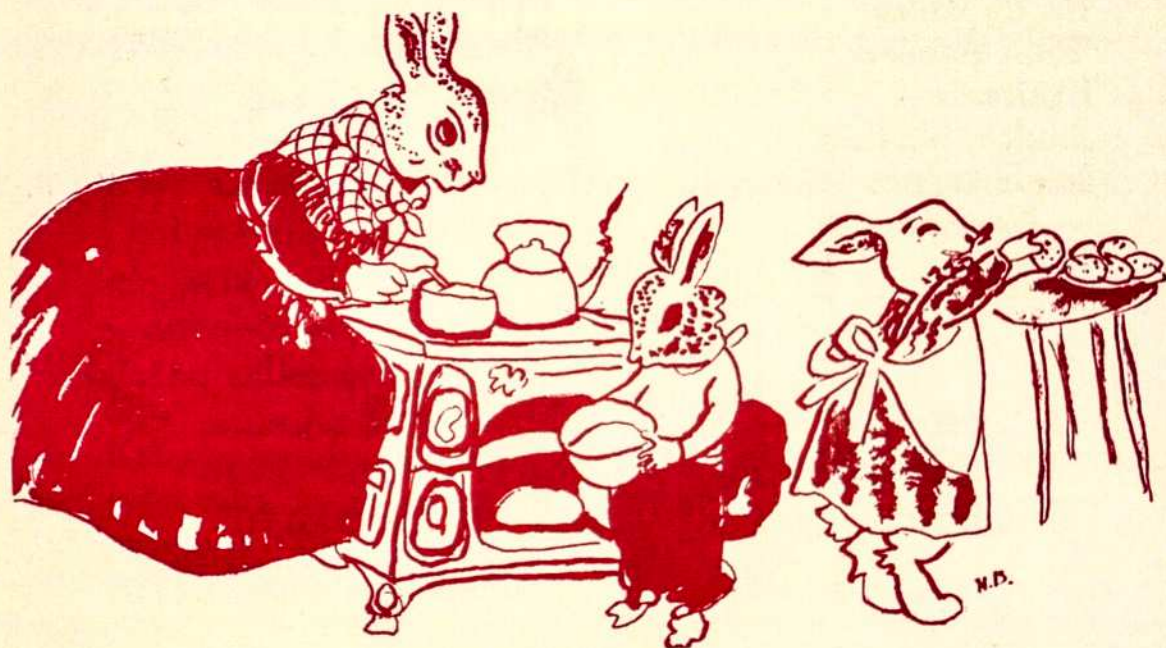

Pylė pieno
Šaukštą vieną,
Dėjo cukraus
Ir mielių.
Klevo piestoj
Trynė sviestą
Su dviem saujom
Riešutų.

Išrikiavus
Suskaičiavo
Net devynias
Bandeles.
Su razinkom,
Kaip ir tinka,
Padabino
Tešleles.

Kiškis Piškis,
Lyg dvariškis,
Lyg vadeiva
Koks svarbus,
Maišė puodą
Ir vis guodės
Ir šypsojos
Išdidus.

— Tai margučių
Bus kiškučiams
Ir kiškienei
Ir vaikams.
Tai Velykos
Nebus dykos,
Tai bus linksma
Kir-vir-bam!

Kiškė sukos,
Nebetrūko
Jai darbelio
Prieš šventes.
Puošė, kaišė
Ir sutaisė
Tris Velykų
Kraiteles.

Tvarkės, plovė,
Nusimovus
Gryno aukso
Žiedelius.
Šlavė aslą
Ir ant baslio
Pakabino
Rūbelius.

Dar išmaudė,
 Net paraudus,
 Du pilkuosius
 Zuikučius —
 Ryt iš ryto
 Viens ir kitas
 Gaus sidabro
 Skambučius.

Čia mažiukas
 Be dantukų
 Tuoį patį —
 Šaukė, blaškė
 Ir vis taškė
 — Nesiprausiu
 Ir gana!

Gi vyresnis,
 Paaugesnis,
 Prausė galvą
 Ir ausis.
 Ir beržiuko
 Vantą bruko
 Plauti burną
 Ir dantis.

Kiškių rūmai —
 Platūs krūmai,
 Samanėlių patalai...
 Kai sumigo,
 Ratai Grigo
 Atvažiavo
 Su sapnais.

PAKRAPŠTYK PAKAUŠĮ

Jurgis Joga

Kovo mėnesio galvosūkių atsakymus siųskite ligi balandžio 15-tos dienos šiuo antrašu: TAŠKŲ BANKAS, 85 House Drive, Akron, Ohio 44319.

1. Kuri Amerikos valstybė pirmoji pasitraukė iš unijos prieš Civilinį Karą? (5 taškai)
2. Sugalvokite kaip galite daugiau žodžių su galūne -ovė, pavyzdžiui: bendrovė. Už tris žodžius gausite po tašką.

3. Koks miestas nurodomas rodykle šiame žemėlapyje? Kurioj Amerikos valstybėj jis yra?

4. Miške gimęs, miške augęs, pareina namo kepurių kilnoti. (3 taškai)
5. Kokios trys spalvos buvo naudojamos Lietuvos vėliavai 19-tame šimtmetyje?

▲ ▲ ▲ ▲ ▲ ▲

Sausio mėnesio galvosūkių atsakymai: 1. kulka; 2. Stulginskis, Lietuvoje; 3. "Eagle"; 4. Bendras Amerikos Lietuvių Fondas; 5. Šešupė.

Vasario mėnesio galvosūkių atsakymai: 1. prie Kauno, nes ten yra hidroelektrinis stotis; 2. Utena, Šiauliai, Ašmena, Gardinas, Zarasai; 3. smuikas; 4. vieta, tavė ir tt., 5. "Vilnius", Maironis.

ALASKOJE

Linda Stačiokaite

Saulius nespėjo nukrapštyti visų sušalusių ledukų nuo palto, kai helikopteris jau leidosi Miko kaimely. Nustebęs ir susimaišęs, berniukas pasiėmė savo daiktus ir sekė eskimuką Miką. „Greičiau, greičiau“, ragino jį Mikas, bėgdamas pirmyn. Ir Saulius pradėjo bėgti. Uždusęs, jis sustojo prieš nedidelį medinį namuką, nes ten jo laukė Mikas.

— Ar čia tavo namai? Ar tu negyveni ledo name? Aš maniau, kad eskimai gyvena lediniuose namuose, kurie vadinasi igloo, — pasipylė klausimai.

— Čia yra igloo. Igloo reiškia namai mūsų kalboj. Ledinius namus pasistatom, kai paklystam kur sniege, kad nesušaltume. Eskimai tokiuose namuose visą laiką negyvena. Dauguma jų net nėra matę.

Mikas pakvietė Saulių vidun. Jis įėjo. Viduj buvo du kambariukai. Vienas — virtuvė ir valgomasis, antras — miegamasis. Prie krosnies stovėjo tamsi moteris. Mikas priėjo ir kažką jai pasakė eskimų kalboj. Ji atsisuko į Saulių ir nusišypsojo. Jos gražios, juodos akys maloniai žibėjo.

— Čia mano mama, — paaiškinio Mikas.

— Labas, ponias, — nedrąsiai pasisveikino Saulius.

— Labas, — pasisveikino moteris angliškai, taip pat nedrąsiai.

— Mama mažai moka angliškai. Ji truputį išmoko, kai misionierius pas mus buvo. Vadink ją mama, jai labai patiks.

— Valgyt?... — paklausė Miko mama.

— Taip, mama! — sušuko abu berniukai. Šaltas oras davė gerus apetitus.

— Gerai, — apsidžiaugė mama ir vėl pradėjo kažką maišyti.

Mikas nuvedė Saulių į antrą kambarį.

— Čia bus mūsų kampas.

— Kampas? ...nustebo Saulius.

— Taip. Visa šeima čia miega. Mudu miegosime šiame kampe. Pamatysi, bus šilta.

— Kas bus pietums? — paklausė Saulius.

— Briediena ir rūgščių miltų blynai. Einam.

“Kaip keista”, galvojo Saulius, “miegosim kampe ir valgysim briedieną. Keista, bet įdomu...”

Sauliukas dar nežinojo, kiek keistų dalykų jo laukė. Eskimuko Miko gyvenimas buvo visai kitoks negu jo, dideliame mieste.

(Bus daugiau)

SVEČIAS ATISISVEIKINA

O. S.

— Ai, ai, ai, — verkia alkanas svečias, sename riešutų medyje. Visur balta, bet mažų pėdsakų pusnyse nematyti. Pelytės, klausydamos to šiurpaus balsa, tik sudreba ir džiaugiasi, kad neišbėgo iš savo urvelio tarp riešuto šaknų.

Žinau aš tą mūsų žieminį svečią ir visus jo reikalus. Vasarą — miškas jo namai, bet, orui atšalus, jis atsikrausto į inkilą su didele, voverių išgraužta skyle sename riešute.

Kai jis pirmą kartą atsirado, paukščiai taip triukšmavo, kad išbėgau laukan pažiūrėti, kas dedasi. Ar čia karas? Ar katinas? O gal vanagas juos taip išgasdino?...

Paukščiai skraidė ir klykė prie senojo riešuto. Jame kabėjo rudas skuduras. Ko dabar čia to skuduro bijoti?... Bet ne, tai ne skuduras — tai apuokas! Jį kartais vadina pelėda, bet apuokas gražiau. Jis vidutinio dydžio — yra didesnių ir mažesnių, rudas ir truputį juodo primaišyta. Akys didelės, oranžinės.

Spokso apuokas į mane. Nesupranta, kam tas triukšmas.

— Ko tie kvaili paukščiai iš manęs nori? Aš čia sau ramiai tupiu, o jie iš proto eina!

— Labas, apuoke. Man tu patinki, bet nemanyk, kad visi čia bus tavo draugai. Žinau aš tave! Dieną tu labai geras, bet naktį tavo akys tampa prožektoriais, ausys — radarais. Vos tik kas su-

juda, vos tik kokia pelytė iškiša nosytę iš urvo, tu žaibo greitumu nusileidi ir, kapt, aštriais nagais čiumpi sau vakarienę.

Apuokas nieko man nesako. Tik spokso savo oranžinėm akim.

— Gali gyvent tame inkile, jei nori. Aš tavęs neišvarysiu. Aš ne pelytė, nebijau. Bet paukščiai ir maži graužikai (pelytės, voveraitės, kiškiai) žino, kas tu toks. Jie nesidžiaugia nauju kaimynu.

Dabar apuokas atskrenda kiekvieną žiemą pas mus. Patinka jam tas inkilas su voverių išgraužta skyle. Bet kai sniegas ima tirpti, kai plikos gluosnių šakos darosi geltonos geltonos ir paskui žalsvos, girdžiu už lango:

— Ai, ai, ai, ai.

— O, tai svečias atsisveikina. Pavasaris pakvipo. Iki pasimatymo, apuoke!

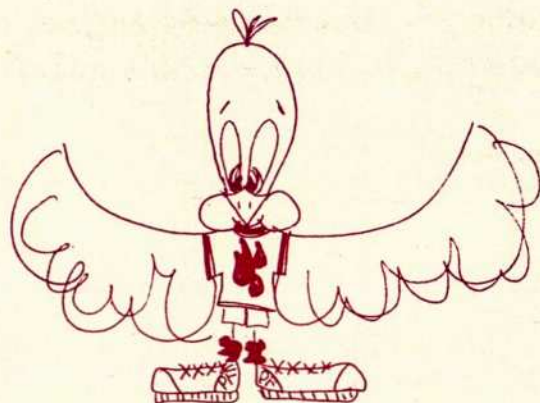

MĖNULIO DYVAI

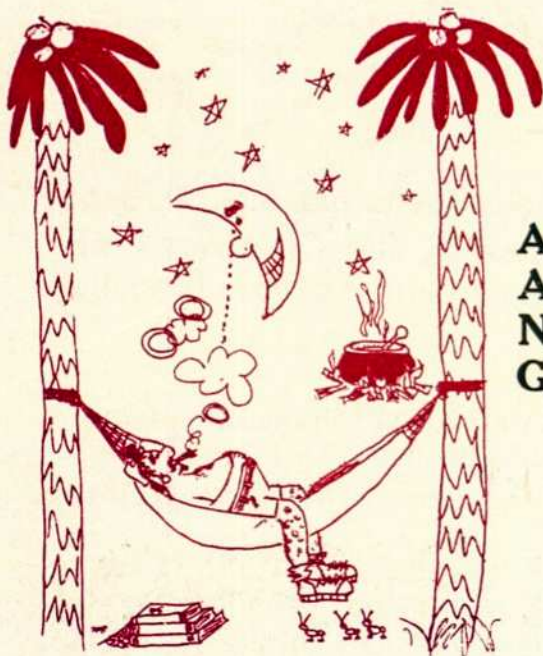
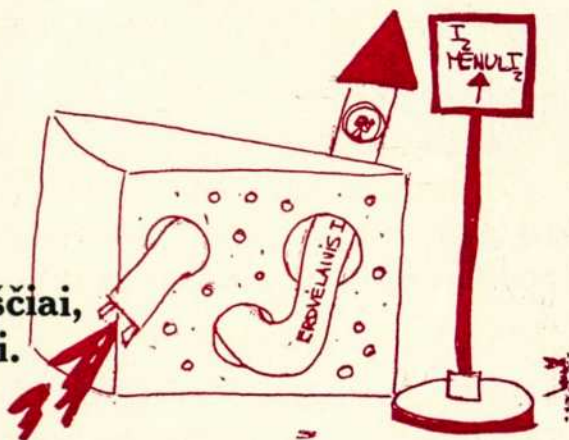
Asiūklė

I Dalis

Kai skridau aš į mėnulį,
Man reikėjo skrist per sūrį.
Bet tas sūris buvo kietas,
Nes iš pilko akmens lietas.

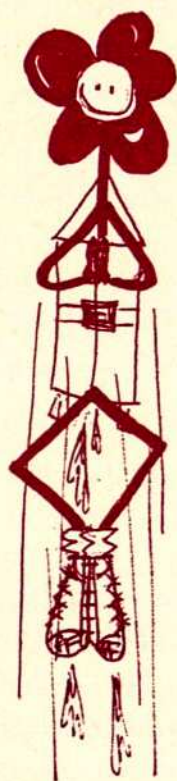
Serga Jonas, lovoj guli,
Spokso naktį į mėnulį.
Mato skrenda keisti paukščiai,
Dunda jų ugniniai plaučiai.

Ant mėnulio senis tupi —
Apie tvarką jam nerūpi.
Nei jam praustis, nei mokintis —
Gal tu nori pamėginti?

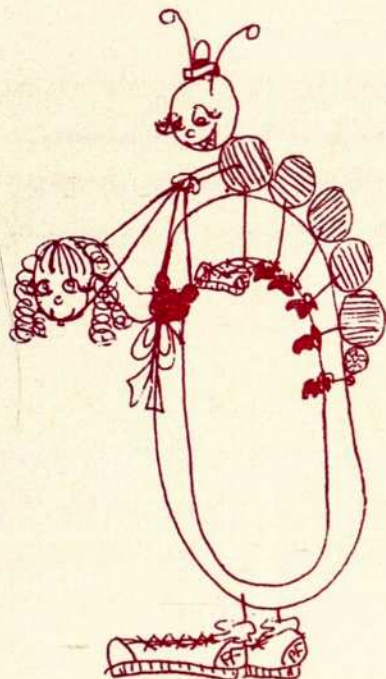

**Gyvulių ten visokiausių:
Raganosių, lėpaausių,
Šimtaakių, beuodegių —
Kiti auga net ant medžių!**

**Ten ir gėlės kaip raketos —
Gali pajudėt iš vietos!
Nusibosta joms žydėti,
Šauna žemėn pailsėti.**

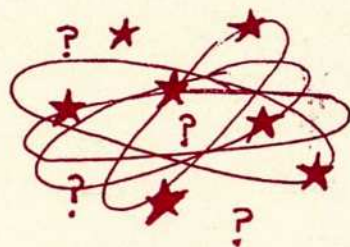
**Nusileidau ant mėnulio —
Joja kirminas ant nulio.
Tik pamojo jis ūseliais
Tūkstančiai langelių verias...**

**Ar čia žvaigždės, ar akutės?
Žiba kažkokios lemputės!
Medžiai ima tuoj šlamėti —
Sūris pradeda smirdėti...**

Jei patiko — bus daugiau
Parašyk man, prašau,
Kaip jūs manot kas įvyko,
Kas tam Jonui atsitiko?

Mėnulis
304 W. Mt. Pleasant
Phila., Pa. 19119

**Ar žinai iš ko mėnulis
padarytas?**

Mėnulį dengia keli coliai smulkių dulkelių. Astronautai į jas įlipo ir paliko savo pėdsakus. Iš mėnulio parvežtose dulkelėse, mokslininkai per mikroskopą pamatė mažus stiklinius rutuliukus gintaro spalvos. Jie gali būti ištirpusių akmenų sukietėję gabaliukai. Astronautai matė ir aukso dulkelių mėnulio paviršiuje, bet ne pakankamai namo parsivežti.

Mėnulio akmenyse yra tokių mineralų ir metalų kaip žemėje, bet yra ir labai retų. Mėnulyje nėra vandens.

Manoma, kad po dulkelėmis yra storas šalto akmens sluoksnis — tai mėnulio kietą odą. Po ja, yra šilto akmens sluoksnis, o pačiam vidury — karšta, ištirpusi medžiaga kaip lava. Atrodo, kad mėnulis turi karštą širdį!

NARVYDO KELIONĖS

Jonas Šulcas

— Narvydai, dar tu laive?... Gal norėjai kartu išplaukti? — su šypsena bet gana griežtu tonu užklausė tėvelis.

— Paklydau. Bet, jei galėčiau, mielai išplaukčiau!

— Žinau kokios tavo svajonės. Bet juk turi gimnaziją baigti. Tada pažiūrėsim.

— O ką aš veiksiu per atostogas? Čia laive gaučiau darbą ir galėčiau Švediją pamatyti...

— Šaunų vyruką čia turit, — staiga įsiterpė laivo kapitonas. Narvydas krūptelėjo, prisiminęs virėjo pasakojimus. — Bet mes į Vokietiją grįšim tik už keturių mėnesių. Sustosime Helsinki ir Leningrado uostuose. Tavo atostogos per trumpos tokiai kelionei....

— Šiomet apkeliausim vidurinę Vokietiją. Gal kitais metais, Narvydai, iš anksto su kapitonu susitaręs, galėsi kur nors toliau keliauti.

Taip ir pasibaigė Narvydo kelionė po pasaulį. Bet jis vis apie ją galvojo ir svajojo.

Už kelių dienų Narvydas su tėvais išvyko į vidurinę Vokietiją giminių aplankyti. Jie dažnai automobiliu važinėjo, apžiūrėdami įdomias vietas. "Bet tai ne tas pats, kaip laivu plaukti į tolimus kraštus", galvojo sau Narvydas, nors nedrįso tėvam apie tai priminti.

Vieną dieną jie aplankė didžiulį paminklą netoli Detmold miesto. Jis buvo milžiniškas — 90 pėdų aukščio — ir vadinosi "Hermannsdenkmal".

— Šis paminklas pastatytas germanų vadui pagerbti. Tas Hermann, arba Arminius, gyveno devintame amžiuje prieš Kristų. Jis nugalėjo romėnų legijonus.

— Kas germanai, tėti? Ar tai ne tas pats kaip vokiečiai?

— Ne, Narvydai, ne visai. Vokiečiai dabartinės Vokietijos gyventojai. Jie kilę iš germanų. Tai sena gentis, kuri gana paslaptinai atkeliavo iš rytų, romėnų imperijos laikais. Jie užėmė šiaurinę Vokietijos dalį, paskui išsiplėtė po visą kraštą. Germanai daug kuo skyrėsi nuo romėnų, bet jie nebuvo laukiniai. Vyrai medžiodavo, o moterys prižiūrėdavo namus ir laukus.

Tai buvo stiprūs ir narsūs žmonės, kurie nepasidavė romėnų valdžiai. Pats Arminius, dar labai jaunas būdamas, įstojo į romėnų kariuomenę ir ten sužinojo, kaip romėnai susiorganizavę ir kaip mūšius laimi. Grįžęs namo, jis tapo pirmuoju germanų vadu, būdamas tik dvidešimt penkerių metų amžiaus.

— O kodėl romėnai norėjo germanus užkariauti? Ir kas čia įvyko, kad paminklą pastatė?

— Romėnai tuo metu buvo pasaulio valdovai. Jie buvo užkariavę beveik visas žinomas Europos tautas. Germanų žemę valdė Varus su savo legijonais. Arminius subūrė kariuomenę ir romėnus užpuolė. Bet ir romėnai buvo geri kovotojai. Tris dienas vyko baisi kova, kol, pagaliau, ro-

mėnai pralaimėjo. Varus, pamatęs, kas atsitiko, kardū nusizūdė. Kai romėnų imperatorius Augustas apie tai išgirdo, liūdnai sudejavo: “Varo, Varo, kur mano legijonai? Atiduok man mano legijonus!”

germanų karys

romėnų karys

— O ką Arminijus darė, kai romėnus nugalėjo?

— Jis beveik visa savo gyvenimą kovojo. Bandė sujungti germanų gimines į vieną tautą, bet daug kas jam priešinosi. Jo žmonos tėvas prieš jį sukilo ir atidavė jo žmoną kitam romėnų vadui, kuris atvyko neklusnius germanus nubausti. Arminius ir prieš jį kovojo ir nugalėjo, bet romėnui pavyko pabėgti. Savo žmonos ir sūnaus Arminius daugiau nebematė. Juos nugabeno į Romą.

Išklausęs tėvelio pasakojimus, Narvydas užlipo į paminklo viršūnę. Viduje buvo laipteliai, kuriais galima buvo užlipti iki pat Arminijaus galvos. Ir į jo kardą buvo galima įlįsti. O nosyje, Narvydas galėjo net išsitiesti.

(Bus daugiau)

PUPUTIS IR DINOSAURAI

Linutė

Pupučiui sveikatą tikrino Doktoras Plaukaitis.

“Kokia keista pavardė”, galvojo sau Puputis, nes Doktoras Plaukaitis neturėjo nė vieno plauko... Na, gal koki vieną turėjo, bet ilgai jo reiktų ieškoti.

Nemėgo Puputis to tikrinimo. Jis visad užspringdavo, kai reikėjo “a-a-a” sakyti, ir ausytes baisiai kutendavo, kai kišo lemputę, tamsius tunelius nušviesti. Ir kvėpuot kaip reikiant jam neišeidavo, kai doktoras plaučių klausėsi.

— Bet mano plaučiai nieko nesako, daktare. Aš niekad jų negirdžiu.

— Matai, kad tu nežinai, kaip reikia jų klausyti. O aš turiu tokį ypatingą telefoną. Va, įkišu šiuos du galus į ausis, o per tą apvalų aparatą girdžiu, ką tavo plaučiai sako.

“Keisti tie daktarai”, vėl pagalvojo Puputis, dairymasis į lentynas prikrautas storų knygų. “Bet jeigu aš ga-

lėjau su mėnuliu pasikalbėti, kodėl jis negali su plaučiais... Turbūt tik reik mokėt”.

Daktaras pabaigė tikrinimą ir Puputį paleido. Ši syki viskas tvarkoj. Nė šprico nereikėjo. Todėl Puputis iš kabineto išėjo labai linksmas.

— Mamyte, taip smagu, kai baisūs dalykai praeina! Tik kartais norisi, kad jie truputį greičiau eitų...

Mama pelė nespėjo atsakyti, nes atvažiavo autobusas, kuris juos nuvežė tiesiai į PRIEŠISTORINĮ MUZIEJŲ. Ten Puputis turėjo svarbų pasimatymą. Tam ir sveikatą tikrino.

Mama padavė aukštam ponui, kuris juos pasitiko, Daktaro Plaukaičio pasirašytus lapus. Jis peržiūrėjo ir nusivedė juos į nedidelį kambarį.

— Dalykas yra toks, — pradėjo aiškinti aukštas ponas. — Mes darom tyrimus su priešistoriniais žvėrimis. Geriau sakant, tiriam jų kaulus, nes dabar jų jau nebėra. Jie gyveno labai labai seniai ir knygų nerašė, tik savo kaulus paliko. Todėl jie vadinasi priešistoriniai.

Sužinojom vieną įdomų dalyką, kurį norėtume patikrinti. Tam mums reikia Pupučio pagalbos. Bet pirma, jums parodysiu filmą, kad suprastumėt, kame čia reikalas.

Aukštas ponas užgesino šviesą, įjungė prožektorių, ir ant ekrano pasirodė didžiulis paveikslas.

— Ai, — suriko Puputis ir palindo po kėde.

— Nebijok, Puputi, neįkas. Tai tik vargšas dinosaurus, kuris gyveno prieš milijonus metų.

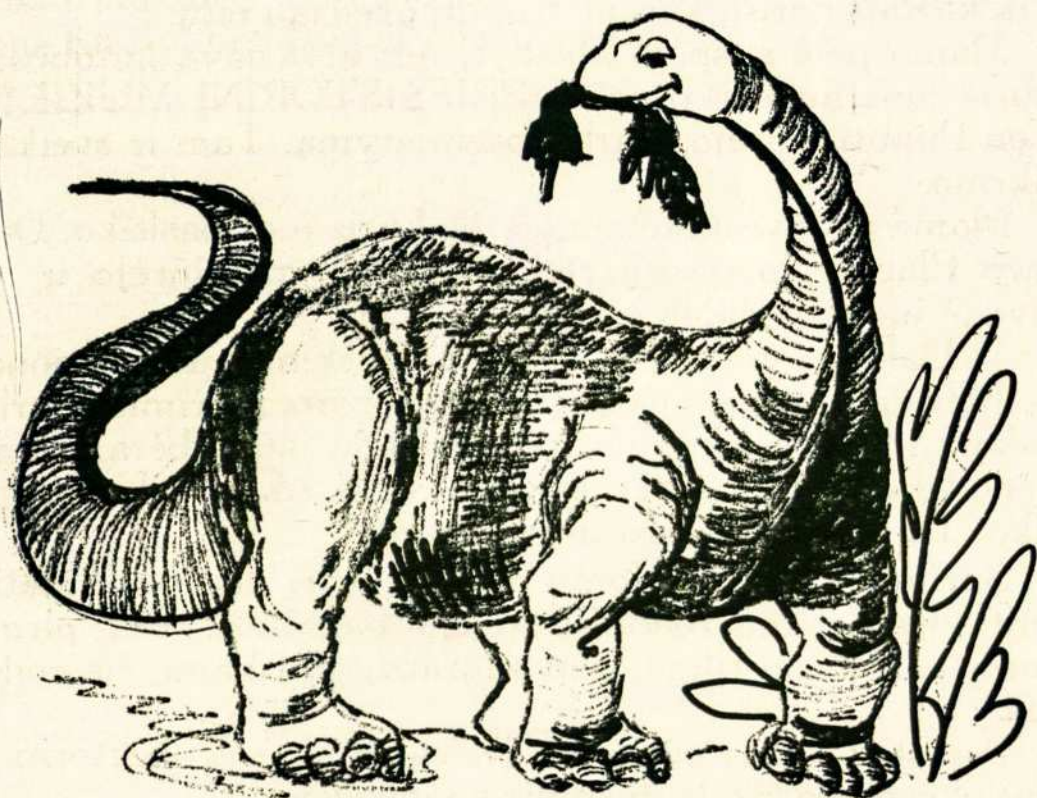
— Tai kaip jį nufilmavo?... Jei vienas yra, gali ir daugiau būti, — suabejojo peliukas. Jam net šalta pasidarė. Užliptų toks, nė sucypt nespėtum!

— Jį nupaišė iš griaučių, kuriuos sustatėm, gavę kaulus iš mokslininkų. Jie juos iškasė iš žemės, arba rado įsispaudusius akmenyse.

Bet didieji dinosaurai tikrai atrodė gana baisiai. Ne tik peles, bet ir žmones išgąsdintų. Vienas toks svėrų tiek, kiek septyni drambliai.

Pupučio akys išsiplėtė kaip blynai.

Dinosaurų buvo daug rūšių. Vieni ėdė žolę, kiti mėsą. Žolėdžiai braidydavo po pelkes, ieškodami minkštų lapų ir žolių. Mėsėdžiai medžiodavo kitus žvėris, net kitus dinosauros.

Taikieji dinosaurai užsiaugino šarvus, apsiginti nuo plėšriųjų.

— Gera, kad tais laikais veidrodžių nebuvo, — įsiterpė Puputis. — Jei tie dinosaurai būtų save pamatę, patys išsigastų...

— Matai, jiems labiau rūpėjo gyvybė negu grožis. Bet plėšrieji dinosaurai turėjo aštrius dantis ir ilgus nagus. Jie dažniausiai nugalėdavo ir suėsdavo žolėdžius. Taip žolėdžiai pamažu išnyko. Plėšrieji dinosaurai tada kovojo

vieni su kitais. Turbūt žemė drebėdavo, kai jie susiremdavo. Bet ir tie pradingo. Dinosaurų karalystė pasibaigė. Vienu laiku jų buvo milijonai, o dabar nebėra...

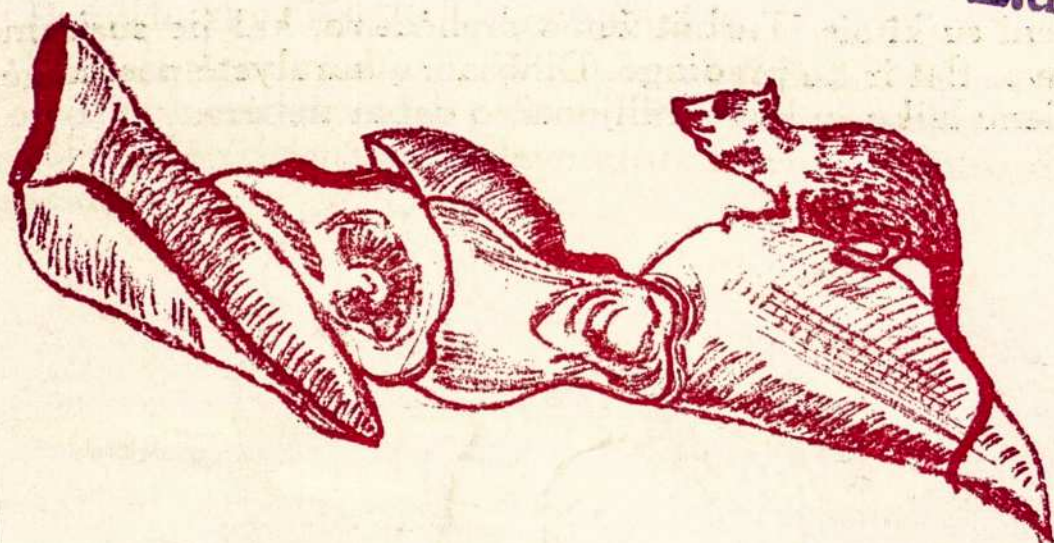

Dinosaurai dingo paslaptinai. O po jų, žemę užvaldė daug mažesni gyvulėliai. Tai greičiausiai buvo tavo pro-pro-proseneliai, Puputi. Būdami tokie maži, jie turėjo slapstytis ir išmokt greitai pabėgt. Dinosaurai jų greičiausia nė nematė, tokie maži jie buvo.

Kai dinosaurų nebeliko, tie gyvulėliai augo ir keitėsi. Iš jų atsirado tos gyvulių šeimos, kurias matome dabar... O gal tie gyvulėliai kaip nors prisidėjo prie dinosaurų dingimo...

— Ot, kaip nuostabu! Man patinka mano proseneliai,
— džiaugėsi Puputis, kai pasibaigė filma.

— Dabar einam. Mes norim pasižiūrėti į tavo kaulus, Puputi. Norim sužinoti, ar tie mažieji gyvulėliai tikrai yra tavo giminės.

— Ai! Bet kaip jūs mano kaulus išimsit — ir kaip vėl atgal sudėsit?... Man jų dar reikia.

— Nebijok, tuoj pamatysi.

Puputį svėrė, mieravo ir jo kaulų paveikslus fotografavo. Kaip keista buvo pamatyti, kaip jis viduj atrodo... Gerai, kad jo kaulai patys žino, kur jiems reikia būti. Jis tikrai nemokėtų taip jų sulipdyti!

— Taigi, Puputi, atrodo, kad tas panašumas yra tikras. Tavo pro-pro-proseneliai matė dinosaurų karalystę ir matė jos pabaigą. Gaila, kad negalim jų paklausti, kaip ten buvo...

— O kodėl ne? — paklausė Puputis. — Jei aš galėjau su mėnuliu pasikalbėti ir jei Daktaras Plaukaitis galėjo su mano plaučiais pasikalbėti, tai kodėl Jūs negalit paklaust mano prosenelių, kaip dinosaurai dingo?

— Gal kada nors ir galėsiu. Dabar man kalba kaulai, bet jie ne viską pasako — o gal aš nemoku, kaip paklausti, — nusišypsojo aukštas ponas.

“Keistas dalykas”, galvojo sau Puputis. “Ir aukštas ponas daug ko nežino... Kažin, ar sužinos, kai nebeturės plaukų, kaip Daktaras Plaukaitis?...”